

**Meerjaren Onderzoeksvisie Boomkwekerijsector
2005-2010**

Opgesteld door:
Commissie Onderzoek Boomkwekerij
Januari 2005

Inhoudsopgave

	Samenvatting	Blz. 3
	Inleiding	4
1.	Ambitie en doelen boomkwekerijsector	5
1.1	Ambitie	5
1.2	Doelen	5
2.	Omgeving boomkwekerijsector	6
3.	Slag om de gunst van afnemers	7
3.1	Verleidelijke boomkwekerijproducten	7
3.2	Afnemers en afzet	7
3.3	Onberispelijk imago	7
4.	Doel onderzoek boomkwekerijsector	8
5.	Onderzoeksthema's	9
5.1	Duurzame bedrijfsvoering	9
5.1.1	Ziekten, plagen en onkruiden	9
5.1.2	Bodem, water en voeding	9
5.1.3	Productieproces	9
5.2	Kwaliteitsborging	9
5.2.1	Ontwikkeling toetsen	9
5.2.2	Verbetering en borging kwaliteit	9
5.3	Duurzaam sortiment	9
5.4	Ontwikkelingsscenario's	10
6.	Zwaartepunten onderzoek boomkwekerijsector	11
6.1	Huidige inzet	11
6.2	Lijnen naar de toekomst	11
6.3	Gewenste inzet	12
	Gebruikte afkortingen	13

Samenvatting

Via het Productschap Tuinbouw (PT) betalen ondernemers heffing voor het technisch onderzoek. In de Meerjaren Onderzoeksvisie Boomkwekerijsector (MJOV) 2005-2010 staan de onderwerpen waarop het technisch onderzoek in de boomkwekerijsector zich de komende jaren moet richten. De vier hoofdthema's zijn:

1. Duurzame bedrijfsvoering;
2. Kwaliteitsborging;
3. Duurzaam sortiment;
4. Ontwikkelingsscenario's boomkwekerijsector.

Met de uitkomsten van het technisch onderzoek kan de boomkwekerijsector inspelen op nieuwe ontwikkelingen om de (buitenlandse) concurrentie het hoofd te bieden.

Ten opzichte van de MJOV 2000-2005 is binnen thema 3, Duurzaam sortiment, het onderdeel 'Sortimentsvernieuwing en verbreding' komen te vervallen. Dit veredelingsonderzoek wordt gezien als een taak van het particuliere bedrijfsleven. 'Verbetering en borging kwaliteit' is een nieuw onderdeel bij thema 2, Kwaliteitsborging. Hieronder vallen zaken als verpakking, bewaring en transport.

In onderstaande tabel staan voor de jaren 2005 tot en met 2010 de gewenste accentverschuivingen over de onderzoeksthema's.

Thema	Subthema	Gewenste inzet
Duurzame bedrijfsvoering	Ziekten, plagen en onkruiden	Gelijk
	Bodem, water en voeding	Gelijk/hoger
	Productieproces	Lager
Kwaliteitsborging	Ontwikkeling toetsen	Gelijk/hoger
	Verbetering en borging kwaliteit	Hoger
Duurzaam sortiment	Kennisverwerving en verspreiding	Gelijk/lager
Ontwikkelingsscenario's	Dataordening	Hoger

Inleiding

Per jaar wordt ruim twee miljoen euro uit de collectieve heffingen van het boomteeltbedrijfsleven (kwekers en handelaren) aan onderzoeksprojecten besteed. Het is belangrijk dat dit onderzoek de sector daadwerkelijk een stap vooruit helpt, op korte termijn, maar zeker ook op lange termijn. De MeerJaren OnderzoeksVisie Boomkwekerijsector (MJOV) geeft aan de hand van een toekomstvisie (beschreven in hoofdstuk 1, 2 en 3) richting aan het onderzoek voor de komende jaren (hoofdstuk 4, 5 en 6). Streven is om naast onderzoek dat noodzakelijk is om op korte termijn resultaten te boeken, onderzoek geïnitieerd wordt waarvan op de langere termijn de vruchten geplukt kunnen worden.

De Commissie Onderzoek Boomkwekerijsector, met vertegenwoordigers van de NBvB en de Koninklijke BGBB, heeft de MJOV opgesteld en actualiseert deze periodiek. De MJOV is ter bespreking en goedkeuring aan de besturen van de NBvB en de Koninklijke BGBB voorgelegd en uiteindelijk vastgesteld door de Sectorcommissie Boomkwekerijproducten van het PT.

In de verschillende hoofdstukken van de MJOV komen de gewenste thematische ontwikkelingen aan de orde. Daarnaast heeft de COB een aantal algemene doelen voor de komende jaren voor ogen. Zo vindt de COB een goede en efficiënte kennisoverdracht van de resultaten uit het onderzoek naar de sector essentieel. De komende jaren is afstemming van onderzoek met onderwijs, voorlichting en 'promotie' van groot belang. Verder zal de COB per onderwerp bekijken of er een sectoroverstijgend belang en dus koppeling met andere tuinbouwsectoren (bijv. potplanten, bollen, fruit of zomerbloemen) gewenst is. Behalve koppeling van expertise, is deelfinanciering hierbij van belang. De COB streeft tot slot naar een verschuiving van deelonderzoeken naar bedrijfssystemenonderzoek. Tegelijkertijd is een accentverschuiving nodig van onderzoek dat van belang is voor één schakel in de keten naar onderzoek dat meerdere schakels in de keten, of zelfs de gehele keten, raakt.

1. Ambitie en doelen boomkwekerijsector

1.1 Ambitie

De boomkwekerijsector heeft als ambitie het verfraaien van de leef- en werkomgeving van mensen en hen te voorzien in frisse lucht, door te zorgen voor duurzame levering van (uitgangsmateriaal voor) 'groene', aantrekkelijke boomkwekerijproducten. De deelsector vruchtbomen heeft als ambitie het leveren van kwalitatief goed uitgangsmateriaal ten behoeve van de fruitteelt.

1.2 Doelen

De belangrijkste doelstellingen van de boomkwekerijsector zijn:

- Consumenten en afnemers die tevreden en enthousiast zijn over aantrekkelijke boomkwekerijproducten van goede kwaliteit en die daarvoor een goede prijs betalen;
- Aantrekkelijk, veilig werk en een goed inkomen voor medewerkers en ondernemers in alle betrokken onderdelen van de boomkwekerijsector (veredeling, vermeerdering, teelt, handel en afzet);
- Een bedrijfsvoering door alle schakels van de sector binnen de gestelde milieuraandvoorwaarden. De boomkwekerijsector wordt hierdoor gezien als sector die op een veilige manier aantrekkelijke producten van uitstekende kwaliteit voortbrengt, zonder verspilling van grondstoffen en in goede aansluiting op de ruimtelijke ordening.

2. Omgeving boomkwekerijsector

De boomkwekerijsector is continu in beweging. Kweken en aan de man brengen van het zeer gevarieerde pakket boomkwekerijproducten (bos- en haagplantsoen, laan- en parkbomen, vruchtbomen, rozen en rozenonderstammen, sierconiferen, sierheesters, klimplanten, vaste planten en waterplanten) biedt werk en inkomen aan vele duizenden producenten, handelaren, exporteurs, hun toeleveranciers en hun medewerkers. Door niemand is precies te voorspellen, hoe de boomkwekerijsector zich de komende jaren zal ontwikkelen. De belangrijkste 'stakeholders' binnen de sector zijn veredelaars, toeleveranciers, producenten, veilingen, bemiddelingsbureaus, handelaren, transporteurs en retailers. De rollen van en de onderlinge machts- en afhankelijkheidsverhoudingen tussen deze stakeholders kunnen veranderen onder invloed van tal van interne, maar vooral ook externe ontwikkelingen. Impulsen uit markt en maatschappij, milieueisen en het vermogen van de boomkwekerijsector daarop in te spelen, bepalen voor een belangrijk deel waar de sector over vijf jaar staat. Nationale, maar voor een zo sterk op export gerichte sector ook internationale ontwikkelingen, hebben grote invloed. Met al deze ontwikkelingen zal rekening gehouden moeten worden. De belangrijkste ontwikkelingen zijn hieronder opgesomd.

Internationale ontwikkelingen

- Vermindering van belemmeringen voor internationaal verkeer van goederen, personen en ideeën, onder meer o.i.v. verdere Europese integratie en intensivering van internationale politieke en handelscontacten en invoering en benutting van nieuwe informatie- en communicatietechnologie. Het begrip "Nederlands" krijgt een andere inhoud: internationals met Nederlandse eigenaren, internationale kwaliteitsnormen volgens NL-standaard, etc..
- Tegelijkertijd een toenemende invloed van Europese regelgeving op nationale regelgeving. Steeds meer is nationaal aanvullende regelgeving noodzakelijk om teelt- en exportbelangen te waarborgen. Het AM-beleid is hier een voorbeeld van.
- Productie- en handelscentra in andere delen van de wereld ontwikkelen zich verder, al dan niet met Nederlandse inbreng.

Nationale ontwikkelingen

- Een verder terugtrekkende Nederlandse overheid op terreinen waarvan de overheid vindt dat het eerste belang bij het bedrijfsleven ligt, als gevolg waarvan het bedrijfsleven zelf meer initiatieven moet nemen.
- Strijd om de steeds schaarser wordende ruimte binnen Nederland ten behoeve van de land- en tuinbouw.
- Transportmogelijkheden worden beter en groter.
- Toename van 'vreemde' ziekten en plagen in Nederland door veranderingen in het klimaat.
- Voortgezet streven binnen Nederland naar in ecologische en economische zin duurzame productiesystemen in harmonie met de beperkt beschikbare ruimte, door een toenemend besef van kwetsbaarheid en eindigheid van natuurlijke hulpbronnen en de noodzaak tot een verantwoord beheer hiervan.
- Toenemend belang van publiek-private-samenwerking, waarbij ad hoc allianties en het subsidie-instrument belangrijker worden ten koste van structurele, langjarige verbintenissen.
- Toenemende bestedingen op het vlak van geestelijk en lichamelijk welbevinden, gezond zijn en genieten (vrije tijd).

Ontwikkelingen op bedrijfsniveau

- Verschuiving van een 'kwekers-' naar een 'ondernemersmentaliteit'. Kansen worden gezocht in marktonderscheiding, product- en productieinnovatie en schaalvergroting. Behoeftte ontstaat aan anders opgeleide werknemers en ondernemers.
- Verschuiving naar een meer akkerbouwmatige teelt van bepaalde gewasgroepen.

3. Slag om de gunst van afnemers

3.1 *Verleidelijke boomkwekerijproducten*

Boomkwekerijproducten bieden plezier aan de particuliere tuinier en verfraaien onze buitenomgeving en interieurs. Boomkwekerij wordt geassocieerd met 'groen', en dat imago wordt door de sector gekoesterd. Boomkwekerijproducten voor zowel de consument als de institutionele markt concurreren niet alleen met groene producten uit andere sectoren maar ook met andere producten en diensten.

3.2 *Afnemers en afzet*

De boomkwekerijsector kent verschillende soorten afnemers in binnen- en buitenland.

Particulieren

De afzet naar particuliere afnemers ondervindt een blijvende impuls door toename van vrije tijd, groeiende welvaart en de toenemende waarde die wordt gehecht aan algemeen welbevinden. Een gevolg is een grotere belangstelling voor tuinieren. In de tuin (als "verlengstuk" van de woning) zijn visuele aantrekkelijkheid en onderhoudsgemak belangrijke eisen. 'Direct na aankoop een leuk ogend resultaat zonder vieze handen' spreekt een groeiend segment van consumenten aan. Het brede sortiment en de vele mogelijkheden rondom het aanbieden van producten van de boomkwekerijsector (denk aan de verlenging van het verkoopseizoen door pot- en containerteelt) maken dat goed kan worden ingespeeld op nieuwe trends op de consumentenmarkt.

Afnemers in de groene sectoren

Voor professionele afnemers gelden aanvullende eisen. Hoveniers moeten weten, welke producten op welke manier toepasbaar zijn. Fruittelers stellen steeds hogere kwaliteitseisen aan het uitgangsmateriaal, waardoor een hoge opbrengst van een hoge kwaliteit gecombineerd kan worden met een maatschappelijk verantwoorde en rendabele productiewijze. Sommige supermarkten stellen zelfs milieueisen aan het uitgangsmateriaal van het fruit dat ze verkopen. Bosbouwbedrijven tot slot, hechten groot belang aan houtopbrengst en houtkwaliteit, eveneens binnen de kaders van milieu en economie.

Institutionele afnemers

Institutionele afnemers (overheids- en semi-overheidsorganen als gemeenten, provincies en Staatsbosbeheer) passen boomkwekerijproducten toe om het openbaar groen aan te kleden, zowel in de woon- en werkomgeving als daarbuiten in het open landschap. Specifieke eisen van de civieltechnische sector hebben, naast visuele aantrekkelijkheid, meer en meer betrekking op levensduur en milieuverantwoord onderhoud. Ook 'onderhoudsarm' is een begrip dat bij deze groep afnemers steeds belangrijker wordt.

3.3 *Onberispelijk imago*

In de nabije toekomst zullen afnemers in binnen en buitenland het vanzelfsprekend vinden, dat de producten die zij kopen voorzien zijn van kwaliteitsgaranties. Certificering zal steeds vaker door afnemers worden verlangd. Het product moet voldoen aan overeengekomen en controleerbare technische eisen. Ook zal worden verlangd dat de manier waarop geproduceerd wordt, controleerbaar voldoet aan maatschappelijk aanvaarde normen. Milieuverantwoord ondernemen is in de toekomst een vanzelfsprekende randvoorwaarde, waarop de individuele ondernemer in de bedrijfstak via een 'licence to produce and trade' zal worden gecontroleerd en gecorrigeerd. Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal steeds minder worden geduld. 'Praktijknetwerk telen met toekomst' moet richting geven aan het overheidsbeleid. De ondernemers uit de sector moeten garant kunnen staan voor een kwalitatief goed, maar ook een in milieuopzicht veilig en onberispelijk geproduceerd boomkwekerijproduct. Qualitree en MPS spelen hierop in.

4. Doel onderzoek boomkwekerijsector

Ondernemers in de boomkwekerijsector zullen de beschikking moeten krijgen over de mogelijkheden om te kunnen inspelen op de veranderingen die worden veroorzaakt door de in de vorige hoofdstukken geschetste ontwikkelingen in en rond de sector. Onderzoek kan een belangrijke ondersteuning bieden, wanneer het ondernemers en werknemers in de boomkwekerijsector in een positie weet te brengen optimaal aan de marktvraag te voldoen. Maar waar moet het boomkwekerijonderzoek vanuit het geschetste perspectief de komende jaren de accenten leggen?

Onderzoek moet in ieder geval bijdragen aan de ontwikkeling van:

- Een economisch rendabel en tegelijkertijd ecologisch aanvaardbaar productieproces;
- Een zo hoog mogelijke, betrouwbare en verifieerbare kwaliteit van de producten;
- Voldoende kennis over het sortiment en soortechtheid van het sortiment;
- De beschikbaarheid van juiste economische en marktgegevens voor de sector, zodat de juiste (marketing)keuzes gemaakt kunnen worden.

Deze vier 'wensen' resulteren in de volgende hoofdthema's, die in het volgende hoofdstuk uitgediept worden:

5. Duurzame bedrijfsvoering;6. Kwaliteitsborging;7. Duurzaam sortiment;8. Ontwikkelingsscenario's boomkwekerijsector.

5. Onderzoeksthema's

5.1 *Duurzame bedrijfsvoering*

Onderzoek binnen het thema 'duurzame bedrijfsvoering' is onder te verdelen in drie subthema's.

5.1.1 *Ziekten, plagen en onkruiden*

Voor een in ecologisch en economisch opzicht duurzame bedrijfsvoering en een onberispelijke kwaliteit, is gewasbescherming binnen het productieproces een belangrijke pijler. Methoden voor toetsing op ziekteverwekkers binnen het thema "Kwaliteitsborging" (zie paragraaf 5.2) zijn hier rechtstreeks mee verbonden.

5.1.2 *Bodem, water en voeding*

Ook rond het gebruik van bodem, water en voeding stelt de maatschappij scherpe normen waarbinnen de boomkwekerij zijn "licence to produce" in de toekomst moet kunnen waarmaken. De steeds strengere eisen die aan het oppervlaktewater en drinkwater gesteld worden onderstrepen het belang van dit subthema.

5.1.3 *Productieproces*

Vernieuwingen en verbeteringen van tal van aspecten van het productieproces in de hele keten kunnen ingrijpende gevolgen hebben, zo, dat zelfs van systeeminnovaties sprake kan zijn. Onderzoek kan de haalbaarheid en de praktische gevolgen in kaart brengen. De grote diversiteit aan onderwerpen is kenmerkend voor dit subthema.

5.2 *Kwaliteitsborging*

'Kwaliteitsborging' is onderverdeeld in twee subthema's.

5.2.1 *Ontwikkeling toetsen*

Ondernemers in de sector hebben behoefte aan handvaten om onberispelijk gedrag en specifieke kwaliteiten van productieprocessen en producten aan te kunnen tonen en te communiceren in de keten. Binnen het thema kwaliteitsborging valt onderzoek naar de ontwikkeling en implementatie van toetsmethoden en criteria waarmee uiteenlopende kwaliteitseigenschappen tijdens productie en afzet snel en betrouwbaar kunnen worden bepaald, zowel bij uitgangsmateriaal als eindproducten. Te denken valt aan de mate van rust, vitaliteit, kiemkracht en kiemzekerheid van zaden, aanwezigheid van ziekteverwekkers, soortechtheid, vochtgehalte van de potgrond, etc.. Met dergelijke instrumenten worden onderzoekers overigens ook beter in staat te achterhalen welke factoren op welke manier van invloed zijn op kwaliteit en hoe hiervan op bedrijfsniveau kan worden geprofiteerd.

Ontwikkelen en implementeren van een beleid voor kwaliteitsborging, bijvoorbeeld via Qualitree, is een verantwoordelijkheid van de sector en wordt gestuurd vanuit de markt.

5.2.2 *Verbetering en borging kwaliteit*

Op de kwaliteit van boomkwekerijproducten zijn veel aspecten van invloed. Denk bijvoorbeeld aan zaken als afharding van gewassen op de kwekerij en gebruik van de juiste verpakkingsmaterialen. Belangrijk is een zo optimaal mogelijke kwaliteit in de gehele keten na te streven. Op dit terrein valt nog veel winst te behalen. Onderzoek kan hier een bijdrage aan leveren.

5.3 *Duurzaam sortiment*

Wanneer het gevarieerde sortiment een sleutelfactor is voor flexibel en succesvol inspelen op de vraag uit de markt, blijft verdere ontwikkeling van kennis over het sortiment één van de pijlers voor het toekomstige concurrentievermogen van de boomkwekerijsector. Een omvangrijke hoeveelheid kennis en ideeën hierover is aanwezig bij de ondernemers in de sector. Onderzoek dient, waar nodig, bij te dragen aan verdere ontwikkeling van deze kennis, samen met de ondernemers. Het gaat vooral om kennis over zaken als mate van ziekteresistentie, koudegevoeligheid en toepassingsmogelijkheden.

Nieuwe vormen, geuren en kleuren ontwikkelen en vermarkten is het domein van het particuliere bedrijfsleven.

5.4 Ontwikkelingsscenario's

Vragen over scholingsmogelijkheden en -niveau, aantrekkelijkheid en imago van de arbeid, bedrijfsopvolging, uitbreidingsmogelijkheden en concurrentiepositie zijn van belang voor de toekomst van de boomkwekerijsector. De sector speelt in op ontwikkelingen voor nieuwe opleidingen boomkwekerij, passend bij de huidige tijd, bij de wensen van het bedrijfsleven en aansluitend op de belevingswereld van jonge mensen. Daarnaast is aandacht voor de ruimtelijke ontwikkelingen en de gevolgen hiervan voor de sector. Kennis over de sector is momenteel op veel plaatsen verspreid aanwezig. Deze kennis is van uiteenlopende kwaliteit en heeft betrekking op deelaspecten.

Wil de boomkwekerijsector in beleidsdiscussies meetellen, dan zal de sector moeten beschikken over een samenhangend, cijfermatig betrouwbaar totaalbeeld van zichzelf. Onderzoek kan, door "data-mining" en systematische ordening, voorzien in stevig onderbouwde managementinformatie en kentallen op sectorniveau. Daarop voortbouwend kunnen scenario's worden ontwikkeld, waarmee kaders ontstaan voor opstarten en uitwerken van gewenste beleidsontwikkelingen ten gunste van de boomkwekerijsector.

6. Zwaartepunten onderzoek boomkwekerijsector

6.1 Huidige inzet

In de tabel is per subthema de financiële inzet vanuit de PT-vakheffingsmiddelen in 1999 en 2003 te lezen.

Thema	Subthema	Inzet 1999 (%)	Inzet 2004 (%)
Duurzame bedrijfsvoering	Ziekten, plagen en onkruiden	33	36
	Bodem, water en voeding	9	9
	Productieproces	18	16
Kwaliteitsborging	Ontwikkeling toetsen	6	1
	Verbetering en borging kwaliteit	Nvt*	4
Duurzaam sortiment	Kennisverwerving en – verspreiding	33	32
Ontwikkelingsscenario's	Dataordening	1	2
Totaal (procentueel)		100	100
Totaal (in euro's)		1.864.675	2.055.310

* Dit subthema bestond nog niet in 1999.

6.2 Lijnen naar de toekomst

Stelt de huidige verdeling van de vakinzet over de zwaartepunten in het onderzoek de ondernemers in staat, gewapend met voldoende kennis de toekomst in te gaan? Deze vraag geeft aanleiding tot de volgende aanbevelingen van de Commissie Onderzoek Boomkwekerijsector.

Ziekten, plagen en onkruiden

- Om ziekten en plagen het hoofd te kunnen bieden binnen randvoorwaarden van ecologische en economische duurzaamheid, blijft kennisverwerving over ziekten en plagen van belang. Knelpunten die op bedrijfsniveau door het wegvallen van een aantal beheersingsopties nog belangrijker zijn geworden, zijn hierbij sturend.
- Gezond houden van gewassen en geïntegreerde gewasbescherming vormen het uitgangspunt. Een effectief middelenpakket is hierbij onontbeerlijk.
- Vanuit de overheid zal 'Praktijknetwerk telen met toekomst' op dit gebied voor boomkwekers de richting aangeven. De COB vindt op het gebied van gewasbeschermingonderzoek blijvende overheidsinzet, naast die van het bedrijfsleven, van essentieel belang.

Bodem, water en voeding

- In 2006 vervalt Minas en treedt een nieuw (Europees) mestbeleid in werking. Gebruiksnormen zullen de verliesnormen uit Minas vervangen. Boomkwekers moeten dan voldoen aan gebruiksnormen voor maximale hoeveelheid stikstof en fosfaat per ha. Onderzoek naar werkbare gebruiksnormen is wenselijk.
- Steeds strengere regelgeving op het gebied van zowel water (bijv. concentratienormen voor oppervlaktewater en drinkwater) en bemesting, leidt tot knelpunten op bedrijfsniveau. Tot 2002 werd veel onderzoek op dit gebied door de overheid gefinancierd. Recent is echter duidelijk geworden dat de overheid de prioriteit bij andere sectoren legt.
- Voortzetting van onderzoek over de optimale benutting van bodem, water en voedingsstoffen is van belang voor een goed 'mineralenmanagement'.
- Voor de aanpak van de knelpunten op het gebied van 'water' is de beleidsnotitie van de NBvB leidend. Hierin worden een vijftal onderwerpen aangegeven waarvoor onderzoek nodig is. In 2003 en 2004 is gestart met de belangrijkste, in 2005 en verder dient dit verder opgepakt te worden.

Productieproces

- De huidige onderzoeksinspanningen binnen dit zwaartepunt zijn divers en toepassingsgericht. Kernpunten zijn vermindering van de milieulasten en efficiency van het productieproces. Het kostenaspect dient hierbij meegenomen te worden.
- De COB vindt het belangrijk dat de onderwerpen "arbeid" (waaronder veiligheid) en "management" een plaats in het onderzoek krijgen. Een verkenning op het gebied van automatisering, robotisering en mechanisatie vond in 2004 plaats. Deze verkenning moet duidelijk maken welk vervolgtraject gewenst is op deze gebieden.

Ontwikkeling toetsen

- Nieuwe technologieën (bijvoorbeeld op DNA-gebied) en beter inzicht in fysiologische processen bieden mogelijkheden tot ontwikkeling en toepassing van krachtiger en efficiëntere toetsmethoden op veel terreinen. Vooral waar kwaliteit en bedrijfsprocessen in de gehele keten meetbaar en communiceerbaar moeten worden, is ondersteuning vanuit onderzoek nodig.
- Het profijt voor de sector wordt aanmerkelijk groter, als zulke toetsmethoden en criteria in de context van een transparant beleid van kwaliteitsborging worden ontwikkeld. Bij de verdere invulling van dit zwaartepunt, beveelt de COB dan ook aan om op voorhand af te spreken binnen welke context de nieuw te ontwikkelen instrumenten in de praktijk zullen worden ingezet.

Verbetering en borging kwaliteit

- Op dit terrein is nog veel winst te behalen, denk aan verbetering van verpakking, bewaring en transport en uniformering van partijen.

Duurzaam sortiment

- De COB kiest voor de lijn gebruikswaardeonderzoek te sturen vanuit de informatiebehoefte van afnemers. Overdracht van de resultaten aan PlantScope maakt hier onderdeel van uit.

Ontwikkelingsscenario's

- Eén keer in de vijf jaar updaten van de KWIN is voldoende. Aan de hand van de resultaten van een voorstudie dient de KWIN in 2005 geactualiseerd te worden.
- De COB beveelt aan activiteiten te starten die uiteindelijk de boomkwekerij van managementinformatie op sectorniveau zullen voorzien. ICT kan hierbij een rol spelen.

Kennisoverdracht

- Een goede kennisoverdracht van onderzoeksresultaten naar de sector is essentieel en vormt een blijvend aandachtspunt voor de COB. De toepasbaarheid en de toegankelijkheid van de resultaten voor ondernemers, dient verder verbeterd te worden. Het onderdeel 'Kennisoverdracht' van nieuwe projectvoorstellen - en de uitvoering van de activiteiten op dit gebied bij lopende projecten - krijgt extra aandacht. De database op de website van het PT (www.tuinbouw.nl) wordt verder gevuld met informatie over - en resultaten van - lopende en afgesloten onderzoeksprojecten.

6.3 Gewenste inzet

In onderstaand overzicht staan per subthema voorbeelden en is aangegeven welke accentverschuivingen over de onderzoeksthema's in de jaren 2005 tot en met 2010 gewenst zijn ten opzichte van de inzet in het jaar 2004 (zie paragraaf 6.1).

Thema	Subthema	Voorbeeld onderwerpen	Gewenste inzet
Duurzame bedrijfsvoering	Ziekten, plagen en onkruiden	GNO's, repellents	Gelijk
	Bodem, water en voeding	Compost, wateropslag	Gelijk/hoger
	Productieproces	Vermeerdering, robotisering, groei-beheersing	Lager
Kwaliteitsborging	Ontwikkeling toetsen	DNA-toetsen	Gelijk/hoger
	Verbetering en borging kwaliteit	Tracking en tracing, verpakking, kwaliteitsnormen	Hoger
Duurzaam sortiment	Kennisverwerving en verspreiding	Cultuur- en gebruikswaardeonderzoek	Gelijk/lager
Ontwikkelingsscenario's	Dataordening	ICT, KWIN	Hoger

Gebruikte afkortingen

AM	-	Aardappelmoetheid
COB	-	Commissie Onderzoek Boomkwekerijsector
GNO	-	Gewasbeschermingsmiddel van Natuurlijke Oorsprong
ICT	-	Informatie en Communicatie Technologie
Kon. BGBB	-	Koninklijke Bond voor de Groothandel in Bloembollen en Boomkwekerijproducten
KWIN	-	Kwantitatieve Informatie
MJOV	-	Meerjarenonderzoeksvisie
MPS	-	Milieu Project Sierteelt
NBvB	-	Nederlandse Bond van Boomkwekers
PT	-	Productschap Tuinbouw